

Talep Tahmini ve Stok Optimizasyonu ile Fazla Stok ve Stoksuz Kalma Problemlerini Çözme

Nuh HATİPOĞLU

11 Nisan 2025

İçindekiler

- 1 Giriş
- 2 Sentetik Veri Üretimi ve Yapısı
- 3 Tahmin (Forecasting) Modelleri
  - Prophet
  - LSTM
  - XGBoost
- 4 Train / Test Veri Seti Hazırlanması
- 5 Model Eğitim Parametreleri ve Test Sonuçları
  - Test Sonuçları
- 6 Başarım Metrikleri
- 7 Talep Tahmini
- 8 Stok Optimizasyonu ve Karar Ajansı
- 9 Model Sonuçları
- 10 Formüller
- 11 Toplam Maliyetler
- 12 Risk Skorları

- Hızlı moda sektöründe talep tahmini ve stok optimizasyonu önemlidir.
- Veri bilimi ve yapay zeka kullanarak karar destek sistemleri geliştirilmiştir.
- Proje, geçmiş satış verileri, ürün varyantları, kampanyalar ve kanal bilgilerini kullanmaktadır.
- Amaç, talep tahminleri ve stok optimizasyon kararları vermektir.
- Proje üç temel fazdan oluşmaktadır:
  - Sentetik veri üretimi
  - Çoklu makine öğrenimi modeliyle talep tahmini
  - Stok kararlarını veren bir akıllı ajan sistemi

- Gerçek verilere oldukça yakın şekilde 2019–2025 yılları arasını kapsayan sentetik veriler oluşturulmuştur. Bu veri seti aşağıdaki alt kümeleri içerir:
  - products.csv: Ürün, kategori, beden ve renk varyant bilgileri
  - sales_data.csv: Günlük satış adetleri (ürün, varyant, mağaza, kanal bazlı)
  - campaigns.csv: Kampanya tarihleri ve açıklamaları

- Tüm varyant kombinasyonları (örneğin Ürün A - Renk Mavi - Beden L) günlük olarak satış verisine sahiptir.
- Fiziksel ve Online olmak üzere iki ana kanal, 50 mağaza üzerinden modellenmiştir.

Tahmin (Forecasting) Modelleri

Ürünlerin varyant bazlı talep tahminleri için üç farklı model kullanılmıştır:

- Prophet
- LSTM
- XGBoost

Her model farklı avantajlara sahiptir ve farklı veri yapılarıyla en uygun sonucu verecek şekilde tasarlanmıştır.

Neden Kullanıldı

- Facebook tarafından geliştirilen, zaman serisi verilerde trend ve mevsimsellik yakalamada güçlüdür.
- Kampanya etkileri gibi dışsal değişkenleri `add_regressor` ile modele entegre edebilir.

Avantajları

- Model açıklanabilirliği yüksek
- Mevsimsel dalgalanmaları başarılı şekilde yakalar
- Az veriyle de çalışabilir

Dezavantajları

- Ani değişimleri (örneğin kampanya kaynaklı) yavaş öğrenir
- Her kombinasyon için ayrı model eğitmek gerekebilir (bu projede tek modelde çözüldü)

Neden Kullanıldı

- Facebook tarafından geliştirilen, zaman serisi verilerde trend ve mevsimsellik yakalamada güçlüdür.
- Kampanya etkileri gibi dışsal değişkenleri `add_regressor` ile modele entegre edebilir.

Neden Kullanıldı

- Facebook tarafından geliştirilen, zaman serisi verilerde trend ve mevsimsellik yakalamada güçlüdür.
- Kampanya etkileri gibi dışsal değişkenleri `add_regressor` ile modele entegre edebilir.

Train / Test Veri Seti Hazırlanması

content...

Model Eğitim Parametreleri ve Test Sonuçları

content...

Test Sonuçları

content...

Başarım Metrikleri

- MAE
- RMSE

content...

Stok Optimizasyonu ve Karar Ajanı

content...

Model Ortalamaları ve Varyansları

Model	Ortalama Tahmin	Varyans
Prophet	9.59	1.56
XGBoost	11.65	2.63

EOQ, ROP, SS Karşılaştırması

Model	EOQ	ROP	SS
Prophet	380.75	73.90	6.78
XGBoost	419.76	93.01	11.44

Temel Formüller

$$EOQ = \sqrt{\frac{2DS}{H}} \quad (1)$$

$$ROP = d \cdot L + SS \quad (2)$$

$$SS = Z \cdot \sigma_L \quad (3)$$

Toplam Maliyet Formülü

$$\text{Toplam Maliyet} = \text{Sipariş Maliyeti} + \text{Stok Tutma Maliyeti} + \text{Eksik Maliyet} \quad (4)$$

Model Bazlı Maliyet Formülleri

$$\text{Sipariş Maliyeti} = \frac{D}{EOQ} \cdot S \quad (5)$$

$$\text{Stok Tutma Maliyeti} = \frac{EOQ}{2} \cdot H \quad (6)$$

$$\text{Eksik Maliyet} = \frac{D}{EOQ} \cdot (ROP - EOQ) \cdot C \quad (7)$$

Toplam Maliyetler Tablosu

Model	Toplam Maliyet (TL)
Prophet	2039.87
XGBoost	2519.71

- Prophet modeli daha düşük toplam maliyet sunmuştur.
- İşletme açısından daha karlı ve risksiz görünmektedir.

Varyant Bazlı Risk Analizi

- Kırmızı, Mavi, Siyah varyantları için risk skorları: 0.855–0.884
- Tüm varyantlar yüksek risklidir.
- XGBoost daha yüksek tahmin verdiği için öncelikli tercih olabilir.

Teşekkürler!